

КОМУНІКАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЖИТТЄВИМ ЦИКЛОМ

Баєва О. І., Ісакова О. І.*

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

*Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь

Сучасний етап розвитку економіки характеризується скороченням життєвого циклу виробів і швидким оновленням асортименту продукції, що викликано прискоренням темпів розвитку НТП, загостренням конкуренції товаровиробників, глобалізацією економічних процесів. У цих умовах товаровиробники, ще на стадії виведення нової продукції на ринок, повинні планувати або хоча орієнтовно прогнозувати тривалість етапів життєвого циклу, визначати час коли продукцію потрібно буде виводити з ринку і замінювати новою.

Життєвий цикл продукції, згідно з вимогами міжнародних стандартів серії ISO 14040, - сукупність взаємопов'язаних процесів послідовної зміни стану продукції від формування вихідних вимог до неї до закінчення її експлуатації або застосування.

Управління життєвим циклом продукції являє собою інформаційно-технологічне середовище, в основі якого лежать продукти та виробничі процеси; діяльність із управління продукцією протягом усіх етапів життєвого циклу найбільш ефективним способом.

На думку Л. Д. ДеСімоні, Президента і генерального директора ЗМ «управління життєвим циклом є зобов'язанням, яке ми маємо виконати для забезпечення лідерства в сфері охорони навколишнього середовища і покращення конкурентоспроможності нашої продукції»

Відповідно до «Берзіна С. В. Системи екологічного управління. Довідниковий посібник з впровадження міжнародних стандартів серії ISO 14000» управління життєвим циклом (LCM) передбачає управління продукційною системою з метою мінімізації екологічних і соціально-економічних навантажень, пов'язаних з продуктом організації або асортиментом продукції, протягом його всього життєвого циклу та ланцюга створення вартості. (LCM) забезпечує дієвість міркування про життєвий цикл і стійкість продукту для бізнес-структур шляхом безперервного удосконалення систем продукту, підтримує ділову асиміляцію полісів. Організації використовують LCM, щоб підтримувати їх цілі забезпечення продукцією або послугами, що настільки стійкі, наскільки це можливо. Багато організацій розглядають таку стратегію як шлях до покращення свого іміджу, взаємозв'язків з акціонерами, зростання біржової вартості акції. А також як усвідомлення і підготовленість до змін або їх законодавчих контекстів.

Аналіз і оцінка життєвого циклу згідно стандартизованих методів дозволяють оптимізувати споживання ресурсів, витрат і впливів продукції на всіх етапах її життєвого циклу.

Обмін інформацією про життєвий цикл продукції в діловому середовищі - важлива частина LCM. Такі процеси забезпечують прозорість ведення бізнесу, надають можливості покращувати ставлення до продукції й розширити ринки збуту.

Обмін інформацією про життєвий цикл може проводитись через:

- Канали зв'язку з акціонерами та зацікавленими сторонами. Наприклад, шляхом виявлення досягнень і розробки щорічних екологічних звітів.
- Канали зв'язку з клієнтами - шляхом декларування екологічної безпеки продукції та її життєвого циклу, використання баз даних оцінки життєвого циклу, показників екологічного впливу продукції або його позиціонування на ринку.
- Канали зв'язку з органами державної влади – шляхом використання інформаційних схем і впровадження громадських екологічних програм.
- Канали зв'язку з громадськістю - споживачами і роздрібними продавцями – використовуючи екологічні звіти, екологічну сертифікацію та маркування у впровадженні рекламної компанії.

• Канали зв'язку з постачальниками – використовуючи формалізовані інструменти в системі управління: збірки правил, настанови, системи перевірки та аудиту.

Великі компанії, зазвичай, проводять обмін інформацією з постачальниками паралельно з проведенням навчальних курсів.

Ініціатива впровадження LCM в організації має надходити від найвищого керівництва і повинна бути складовою частиною політики й стратегій організації. Також, протягом її впровадження, необхідно забезпечити безперервну підтримку з боку керівництва.

Практичне значення забезпечення підтримки з боку керівництва полягає у наступному:

- забезпечення відповідних ресурсів для впровадження ініціативи LCM;
- активна участь керівництва організації у процесах формування стратегічних цілей;
- встановлення системи внутрішнього зв'язку в організації;
- розгляду ідей та пропозицій від працівників.

Впровадження процесів LCM не є складним. Оцінка життєвого циклу (LCM) може бути цінним інструментом при аналізі впливу продукції на навколишнє середовище протягом її життєвого циклу і зазвичай надає інформацію про те, які стадії життєвого циклу продукту найбільш важливі. Виходячи з цього, організація може встановити пріоритетні напрямки роботи і зосередитися на відповідних стадіях життєвого циклу, використовуючи результати такого аналізу.

Проте, впровадження LCM продукції або використання інших інструментів організації не є передумовою для впровадження LCM.

LCM є динамічним процесом: організації, можуть починати з невеликих цілей, використовуючи наявні ресурси і з часом досягти більш високих результатів.

Хорошим початком було б поетапне впровадження і концентрація на конкретних можливостях зменшення впливу на навколишнє середовище, як частини інтегративного процесу, особливо в межах малих або середніх підприємств.

Залучення працівників у найбільшому представництві від структурних підрозділів гарантує, що ініціативи LCM будуть глибоко інтегровані в структуру організації, і що робота буде зосереджена на досягненнях і впровадженні конкретних покращень продукції, замість простих розмов навколо проблемних питань і збору даних.

Ініціатива LCM може мати вплив на всі відділи підприємства, тому всі відповідні функціональні структурні підрозділи компанії повинні мати відповідне представництво в цьому процесі. Зв'язок і обмін ідеями у межах і через доречні функціональні процеси в організації - ключ до успіху.

Інтегрована система управління, що охоплює якість, охорону навколишнього середовища, здоров'я і безпеку, при відповідних процесах формування політики, цілей, критеріїв якості роботи і стратегічних планів, які сприяють безперервним удосконаленням, буде основним інструментом при впровадженні ініціатив забезпечення стабільності.

Управління життєвим циклом надає структуру, яка дозволяє керівництву організувати і узгоджувати різні концепції та інструменти таким чином, щоб мати можливість їх спільного використання. Комунікація і взаємодія сприяють впровадженню LCM. Впровадження управління життєвим циклом у щоденну практику компанії - основний чинник успіху. Це також є причиною того, що створення власних необхідних засобів роботи часто приводить до кращих і більш вагомих результатів, ніж використання послуг зовнішніх компаній.